

TLAČOVÁ SPRÁVA

Titul výstavy:	Ján Koniarek – sochár moderny
Miesto konania:	Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede
Kurátor:	Filip Krutek
Vernisáž:	20. február 2020 (štv) o 17.00
Trvanie výstavy:	21. február 2020 (pia) – 28. marec 2020 (so)

V roku 2020 prichádza Galéria Jána Koniarka v Trnave s trojicou výstav prezentujúcich dielo kľúčovej postavy slovenského moderného sochárstva Jána Koniarka mimo trnavského regiónu. Deje sa tak aj z dôvodu rekonštrukcie Nového krídla Koppelovej vily (od 16. 10. 2019), v ktorom bola prezentovaná stála expozícia Sochár Ján Koniarek a ktorá bude reinštalovaná až od roku 2021. Ide o výstavy v Žitnoostrovskom múzeu v Dunajskej Strede (20. 2. – 29. 3. 2020), v Múzeu Vojtecha Löfflera v Košiciach (2. 4. – 3. 5. 2020) a v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne (9. 6. – 30. 8. 2020).

Výstavný projekt je definovaný ako reprezentatívny výber diel zo zbierkového fondu GJK, pričom ťažisko tvorí komorná plastika (voľné plastiky, portréty a reliéfy). Tá na rozdiel od pomníkovej tvorby nedisponuje prílišnou konzervatívnosťou a je lepším svedectvom Koniarkovho progresívneho výtvarného jazyka z veľkej časti založeného na rodinovej inšpirácii. To sa odzrkadlilo najmä v typicky hrubom vrstvení hmoty či povrchovej modelácii sochy zvýrazňujúcej efekt svetla a tieňa. Takáto post-rodinová modelácia je zastúpená dielami Satyr (1925 – 1930), Pijúci muž či Lavína (1930). Odlišnú, menej expresívnu polohu komornej tvorby zastupujú voľné plastiky charakteristické sociálno-historickou symbolikou, napr. Oráč (1936) a Justícia (1920 – 1925). Portrétnu tvorbu predstavuje najstaršie datovaná busta Podobizeň otca (1905) alebo symbolicko-alegoricky koncipovaný portrét Ján Krstiteľ (1906). Nemalú časť Koniarkovho diela tvorí pomníková tvorba rôzneho zamerania – od súkromných objednávok, cez pamätníky významných osobností, až po vojnové témy. Na výstave je zastúpená dvomi polohami: expresívnym zmyslom pre kompozíciu – Návrh na pomník padlým v I. svetovej vojne (1920 – 1930), a pragmatickým komponovaním architektúry – Návrh na pomník Jána Hollého (1928 – 1929). Expozíciu uzatvára posledne datované dielo Sediaci L. N. Tolstoj (1949).

Ján Koniarek sa narodil 30. januára 1878 vo Voderadoch v rodine učiteľa Františka Koniarka a Márie (rod. Csasznej). V rokoch 1894 – 1897 študoval na Umelecko-priemyselnej škole v Budapešti; v období 1897 – 1906 absolvoval štúdiá na Akadémiách výtvarných umení v Prahe, v Budapešti (prof. Alojz Štróbl) a v Mníchove (prof. W. von Rühmann); v rokoch 1906 – 1914 pôsobil v Srbsku (Belehrad) ako pedagóg a účastník umeleckého diania. Vo vojnovom období 1912 – 1918 bol dobrovoľníkom v Balkánskej vojne, vojakom v 1. svetovej vojne. V roku 1918 sa vrátil k sestre do

Zriaďovateľ:

Voderád, v r. 1924 presídlil do Trnavy – prvý ateliér v areáli Sesslerovej továrne, neskôr dom s ateliérom na Šaštinkovej (dnes Trstínskej) ulici. V roku 1937 publikuje text Sochár a národ v Slovenských pohľadoch, v období 1939 – 1943 je docentom pre modelovanie na Výtvarnom oddelení Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. V roku 1944 vychádza prvá monografia od Karola Vaculíka: Koniarek. 4. mája 1952 Ján Koniarek zomiera v Trnave, pochovaný je na Novom cintoríne. Pri príležitosti 100. výročia narodenia autora v roku 1978 je Okresná galéria v Trnave premenovaná na Galériu Jána Koniarka v Trnave; v r. 2002 je otvorená Stála expozícia sochárskych diel Jána Koniarka v novej prístavbe Koppelovej vily Galérie Jána Koniarka v Trnave. V roku 2007 vychádza monografia Sochár Ján Koniarek a otvára sa nová stála expozícia Ján Koniarek – zakladateľ moderného slovenského sochárstva v novom pavilóne Koppelovej vily GJK v Trnave.

Filip Krutek